

Komitehøring Prop. 108 L (2019–2020) Lov om språk (språklova)

Innspill fra Forleggerforeningen

Forleggerforeningen takker for muligheten til å delta i høring på språkloven. Vi kommenterer i dette svaret først meldingen, deretter lovforslaget.

Forleggerforeningen er interesseorganisasjonen for norske forlag. Foreningen har nesten 100 medlemmer, som gir ut allmennlitteratur, tidsskrifter og læremidler i alle format for grunnskole, videregående skole og høyere utdanning. Forlagene er viktige forvaltere av norske og samiske språk. Gjennom sine utgivelser leverer forlagene viktige bidrag til at språkene læres, utvikles og brukes. Forlagene spiller en viktig rolle i arbeidet med å forhindre domenetap.

Forleggerforeningens innspill til meldingen

En gjennomgang av litteraturpolitiske virkemidler må involvere aktørene

Det er flott at departementet anerkjenner at litteraturen er viktig for språket vårt. Vi har gode rammebetingelser i Norge, men det er også områder som trenger et bedre fundament enn det som er dagens situasjon. Departementet legger opp til et større arbeid hvor man skal se på hvordan de kultur-, kunnskaps- og næringspolitiske målene på området for litteratur best kan oppnås (5.3.3.) Forleggerforeningen ønsker dette velkommen, og tror det er klokt å tenke tverrdepartementalt. Vi vil understreke at det er viktig at bransjens aktører involveres i dette arbeidet.

Det er behov for en langsiktig og offensiv satsing på lesing

Forleggerforeningen har ved flere anledninger spilt inn at det er behov for en offensiv og langsiktig satsing på lesing. Lesing er en forutsetning for språkutvikling. Forleggerforeningen mener at språkmeldingen kunne skissert en tydeligere retning for politikken som skal bidra til at lesingen styrkes, og ber om at dette blir tatt inn som en del av arbeidet hvor man skal se på politiske mål på litteraturfeltet.

Det må etableres tiltak for å sikre norsk som fagspråk i høyere utdanning og forskning

Departementet anerkjenner at læremidler på norsk er viktig for norsk fagspråk, og understreker at «litteraturpolitiske verkemidler for å sikre tilgang til norskspråkleg studielitteratur er viktige i ein sårbar marknad». Lærebokutvalget for høyere utdanning (LBU) er per i dag den eneste støtteordningen for utvikling av norskspråklig og samisk pensumlitteratur for høyere utdanning. Forleggerforeningen er positive til at departementet nå varsler en gjennomgang. Vi vil samtidig understreke at det er sterkt behov for å styrke ordningen, om den skal fungere etter intensjonen og svare på utfordringene vi står ovenfor, og da særlig domenetap fra norsk til engelsk, fra nynorsk til bokmål og fra samisk til de norske språkene. Vi vil også understreke at det er viktig at de berørte aktørene involveres i denne prosessen.

Det norske fagspråket ivaretas gjennom at forskere og vitenskapelige ansatte bruker språket og publiserer på norsk. Forleggerforeningen har tidligere spilt inn at norske tidsskrifter må ivaretas spesifikt ved overgangen til Plan S. Departementet skriver at det er «viktig å klargjøre kva ein fagfelleverdert vitenskapleg publikasjon er, og gjennom det slå fast at Plan S-krava ikkje vil gjelde det meste av det vi til vanleg tenkjer på somfagliteratur på norsk». Forleggerforeningen vil igjen påpeke at det gis ut fagfelleverderte vitenskapelige publikasjoner på norsk, og at det er behov for konkrete tiltak for at fag- og samfunnsbærende tidsskrifter på norsk og nordiske språk skal overleve.

Digitalisering av universitets- og høyskolesektoren øker presset på det norske språket ved at et stort tilfang av engelskspråklig innhold blir lettere tilgjengelig. For å motvirke denne tendensen, må det være enkelt for studenter å finne tilsvarende norskspråklig innhold.

Forleggerforeningens innspill til loven

Forleggerforeningen stiller seg positiv til at vi nå får en lov om språk som slår fast statusen til de språkene som Norge har et særlig ansvar for, og som stadfester det offentliges ansvar for disse språkene. Forleggerforeningen støtter formålet og hovedlinjene i lovforslaget.

Forleggerforeningen ser positivt på at det er foreslått tatt inn en bestemmelse om at norsk (bokmål og nynorsk) er hovedspråket i Norge.

Norsk som samfunnsbærende språk er avhengig av det finnes et norsk fagspråk. I forskning og høyere utdanning er det satt inn sterke insentiver og virkemidler for å fremme internasjonalisering og bruk av engelsk fagspråk. Få virkemidler finnes for å fremme norsk fagspråk i denne sektoren, og det er stor fare for domenetap for norsk i høyere utdanning. I lovforslaget § 1 andre ledd, stadfestes det at offentlige organer har ansvar for å «utvikle» språket. I kommentaren skriver departementet at det ligger et ansvar her for å «sikre at terminologi blir utvikla på norsk». Forleggerforeningen mener ansvaret for terminologi og fagspråk burde vært tydeligere formulert i loven.

Forleggerforeningen viser til vårt høringssvar på ny universitets- og høyskolelov, hvor også ansvaret for norsk fagspråk og terminologiarbeid blir omtalt, og til tidligere innsendte innspill.

Forleggerforeningen mener

- *En gjennomgang av litteraturpolitiske virkemidler må involvere aktørene*
- *Det er behov for en langsiktig og offensiv satsing på lesing*
- *Det må etableres tiltak for å sikre norsk som fagspråk i høyere utdanning og forskning*
- *Terminologi og fagspråk burde fått et tydeligere vern i språkloven*

Med vennlig hilsen,

Kristenn Einarsson
Den norske Forleggerforening